

Seyyatımız nasıl kazadan sayılıyor?

Yakup Bey: “Mesnevi-i Nuriye’de geçen, ‘Seyyatım da senin kazandandır. Eğer atan olmasaydı helak olurum” der.” Cümlesini açıklar mısınız? Seyyatımız nasıl kazadan oluyor?”

KADER, KAZA VE ÂTÂ

Veya sondan başa doğru ifade edelim: Âtâ, Allah’ın lütfu ve ihsanı; kaza hükmün icrası; kader ise verilen hükümdür.

Bu üç fiil de Allah’a aittir.

Kul sadece dua eder ve ister.

Allah ise kulunun duasına bu üç kanundan biriyle cevap verir.

Öncelikle, kulunun kaderini, kulunun müstakbel duası çerçevesinde takdir eder. Meselâ kâinatı halk etmesi, dünyayı ve ahireti kulunun huzur içinde yaşayacağı şekilde donatıp tanzim etmesi, ihtiyaç duyduğu her şeyi baştan yaratması, dünya fâni olmakla beraber ahireti bekaya mazhar kılması gösteriyor ki, kulunun gelecekte yapacağı umumi ve şiddetli duayı önceden bilip kabul etmiş ve bunun üzerine kâinatı halk etmiştir.¹

Allah’ın, kulunun kaderini, kulunun müstakbel istek ve duasına göre takdir ve tanzim etmesi de atâsından ve lütfündendir.

Dolayısıyla kader, kulun istek ve ihtiyaçları çerçevesinde takdir edilir.

Kulunu yarattığı zaman ise, kulun kaderini kaza etmeğe, yani kaderde yazılan şeyleri uygulamaya başlar.

HASENATIMIZ ALLAH’IN İHSANIDIR

İşte bu aşamada Allah’ın rahmetiyle âtâ kanunu sürekli devreye girer ve kazayı deler. Ve neticede, kulun lehine olarak kader de delinmiş olur.

Yani Cenab-ı Allah:

1-Ya kaderi kaza eder. Yani kaderin hükmünü deęiřtirmez, kaderi uygular.

2-Ya da kaderden de, kazadan da geçer; kuluna ihsanını ve lütfunu artırır.

Meselâ kulun imanı, salih ameli ve duası başlı başına birer âtadır. Bunlar insanın kesbi gibi gözükse de, birer âtadırlar. Allah'ın salih ameli makbul kılması ve duayı kabul etmesi de birer âtadır. Allah'ın sa'yimizi meşkûr ve günahlarımızı mağfur kılması da âtadandır.

İşte Bediüzzaman diyor ki: "Bu hakikate vakıf olan arif, "Ya İlahi! Hasenatım senin âtadandır. Seyyatım da senin kazandandır. Eğer âtan olmasaydı helâk olurum" der."2

Nitekim insanın hasenatta mülkiyeti yoktur. Hasenat Allah'ın emirlerindedir ve Allah'a aittir. Bu nedenle hasenatta insan fail değildir. Fail Allah'tır. Yapan Allah'tır. İnsan, "yalnız dua ile İman ile, Őuur ile, rıza ile, onlara sahip olur."3 İnsanın duası, imanı, Őuuru, rızası ve işlediği hasenatın sevabının kendisine verilmesi sırf Allah'ın atasındandır.

Seyyiatta Fail İnsandır

Seyyat ise, insanın kendi kesbidir. Seyyiatta insan faildir. Dolayısıyla insan seyyiatından sorumludur. Yani günahkâr olan insandır.

Terbiye Allah'ın atasındandır. İnsan terbiye edilmekten uzak durmak suretiyle insan nefsi terbiye edilmediğinde, nefis seyyiata meyleder, seyyiat işler ve günahkâr olur. Yani hüküm kaza edilmiş olur. Seyyat işleyenin günahkâr olması, Allah'ın kanunudur. Ama bu günahkâr adam tövbe ederse, Allah onu affetmek suretiyle yine ata kanununu işletir.

YA KAZA, YA ÂTÂ

Netice itibariyle, insan bir kul olarak ya kazaya, ya ataya mazhar olur.

Ya hakkındaki hüküm infaz edilir; ya da infazdan kaldırılmakla beraber, kendisine gözlerin görmediği, akılların ermediği, kalbin hayal etmediği nimetler, ihsanlar ve ikramlar edilir.

Seyyat Allah'ın kazasından ise, hidayet Allah'ın atasındandır.

Allah hidayet etmedięinde kul doğru yolu bulamıyor.

Bir hadis-i kutside bu husus Őöyle ifade ediliyor: "Ey kullarım! Hidayet verdiklerim

dışında hepiniz dalalettesiniz. Öyleyse benden hidayet isteyin de sizi hidayet edeyim! Sizden kim bir hayırla karşılaşırsa Allah'a hamd etsin. Kim de hayırdan başka bir şey bulursa, kendinden başka kimseyi kınamasın, başına geleni kendinden bilsin."4

İşte anlaşılmış oluyor ki, dalalette olmak bir kazadır. Fakat hidayeti istemek de, hidayete ermek de, hidayette kalmak da, mağfiret olunmak da, şefaate nail olmak da, Cennete girmek de Allah'ın atasındandır.

Dipnotlar:

1- Mektubat, s. 290; Sözler, s. 101

2- Mesnevî-i Nuriye, s. 175

3 -Sözler, s. 428

4 -Müslim, Birr 55, (2577); Tirmizî, Kıyamet 49, (2497)